

Història i afers de catalanisme en el moment present

La recent aparició del volum setè de la col·lecció *Afers. Fulls de recerca i pensament*, coordinat per Josep Termes, obliga a fer alguna consideració sobre el contingut de la notable publicació nascuda a Catarroja, al bell mig del País Valencià, que apleguen un conjunt de textos editats per a commemorar el centenari del catalanisme polític. Assenyala Josep Termes, a la presentació, que si bé disposem d'una visió cada dia més rica de catalanisme polític no la tenim del catalanisme sociològic, ho demostra amb la manca de biografies, d'estudis crítics dels col·laboradors de les publicacions catalanistes, de les entitats més significatives, etc.

Davant les crítiques de Josep Termes i les consideracions de Pere Anguera constatem una voluntat de fer estudis d'història local davant la història d'Espanya global, fins al punt que aquesta voluntat d'estudis locals ha pres el relleu als estudis generals i sintètics, amb el perill del que Ucelay da Cal denomina "provincialització de la història catalana" atenent la falta d'infraestructura econòmica, el factor limitatiu de la fidelitat al català per part dels historiadors amb uns resultats que condemnen la producció historiogràfica a un reduït cenacle. La importància d'aquests plantejaments és tan greu que J.P. Fusi ha arribat a parlar del perill de la *balcanització* de la història d'Espanya, de la progressiva "aldeanización del horizonte historiográfico" i Anguera acusa també la historiografia catala-

na per centrar-se exclusivament en les fonts del país, per una puresa i fidelitat mal enteses, oblidant els treballs de desconeixement d'obres generals de Madrid de les aportacions cabdals, fins i tot publicades en francès i castellà, sobre la història de Catalunya que tenen interès per la història de l'estat i no són utilitzades.

Caldria afegir-hi la substitució de la censura ideològica del franquisme per la nova censura del mercat i dels continguts no agradables als editors institucionals, per exemple qui coneix el paper dels gossos en la conquesta americana malgrat els textos divulgatius del professor Izard? o, quina crítica exclusivament històrica ha aparegut de la revisió de Tarradellas que ha ofert recentment Benet?

La historiografia catalana ha de plantejar-se el seu paper. Aquella història que contribuï a la formació del pensament nacionalista és substituïda escaientment per una aportació científica que té el seu epicentre en la recerca local, però pels estudis generals sembla que les limitacions superen les necessitats. Per una reedició que es fa, com la de Benet del seu esplèndid treball sobre Maragall i la Setmana Tràgica trobem, deu tesis o tesines de qualitat que no poden ser publicades per

manca de lectors o desinterès del mercat, només cal llegir els inventaris de tesis que publica la Fundació Bofill per adonar-nos de la magnitud del fenomen.

La conclusió és trista. Ara per ara no apareixen revisions i aportacions en la mesura del que la producció existent determinaria.

Insistim que l'empenya del catalanisme polític no es correspon amb els resultats editorials, els quals publiquen més treballs d'història local que no pas de caràcter general i naveguen contracorrent

amb el desinterès de les altres editorials que opten pel llibre d'èxit sigui l'instrumental o el d'ensenyament. Sembla una altra de les paradoxes i contradiccions del moment que viu Catalunya, però el fenomen és produït, crec, per causes internes de la societat. Quan la Lliga o l'Esquerra guanyaven eleccions els seus diaris respectius *La Veu* i *La Humanitat*, no tenien una vida econòmica sana i una difusió proporcional als èxits electorals. No començar les anàlisis partint d'una idea de malaltia és tenir una visió deformada de la realitat.

S'ha substituït la censura ideològica del franquisme per la nova censura del mercat i dels continguts no agradables als editors institucionals

JOSEP M. FIGUERES
periodista i historiador